

## ANALYSE GEMEENTEFONDSUITKERING NAAR AANLEIDING VAN SEPTEMBERCIJCLARE 2021

Gemeenten ontvangen op drie momenten in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkering: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota.

De gemeentefondsuitkering bestaat uit drie onderdelen:

1. Algemene uitkering.
2. Integratie- en decentralisatie-uitkeringen, gesplitst in:
  - a. de integratie-uitkering sociaal deelfonds;
  - b. de overige integratie- en decentralisatie-uitkeringen
3. Aanvullende uitkeringen (uitkering die gemeenten specifiek krijgen, wij hebben deze niet).

Deze notitie gaat over de effecten van de Septembercijclaire 2021 voor onze gemeente. Hierin komt duidelijk naar voren dat we meer geld ontvangen van het rijk. De gemeentefondsuitkering stijgt, ten opzichte van de stand van de meicijclaire 2021 en de junibrief 2021 (stand primitieve begroting 2022-2025) met € 653.000 in 2021 en € 1.083.000 in 2022 en in de jaren erna tot en met 2025 rond de € 800.000 per jaar. Een aantal van deze extra inkomsten leiden ook tot hogere uitgaven.

### Ontwikkeling van de gemeentefondsuitkering

In onderstaand overzicht is per uitkeringssoort aangegeven hoe hoog de uitkering voor onze gemeente is op basis van de meicijclaire 2021 + Junibrief 2021 en de septembercijclaire 2021. De stand van de meicijclaire 2021 + junibrief 2021 is tevens de stand van de primitieve begroting 2022-2025. Daarnaast is het verschil tussen de verschillende uitkeringssoorten aangegeven. Deze verschillen worden toegelicht.

| (bedragen * € 1.000)                                                                             |               |               |               |               |               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
|                                                                                                  | 2021          | 2022          | 2023          | 2024          | 2025          |
| <b>Begroet op basis van meicijclaire 2021 + junibrief (stand primitieve begroting 2022-2025)</b> |               |               |               |               |               |
| Algemene Uitkering                                                                               | 29.063        | 30.178        | 29.541        | 29.366        | 29.431        |
| Integratie uitkering Sociaal deelfonds                                                           | 3.689         | 3.404         | 3.306         | 3.184         | 3.055         |
| Overige integratie en decentralisatie uitkeringen                                                | 752           | 437           | 432           | 430           | 423           |
| <b>Begroet op basis van meicijclaire 2021 + junibrief (stand primitieve begroting 2022-2025)</b> | <b>33.503</b> | <b>34.019</b> | <b>33.278</b> | <b>32.979</b> | <b>32.908</b> |
| <b>Berekend op basis van septembercijclaire 2021</b>                                             |               |               |               |               |               |
| Algemene Uitkering                                                                               | 29.696        | 31.261        | 30.354        | 30.181        | 30.321        |
| Integratie uitkering Sociaal deelfonds                                                           | 3.684         | 3.400         | 3.299         | 3.175         | 3.043         |
| Overige integratie en decentralisatie uitkeringen                                                | 756           | 442           | 436           | 434           | 427           |
| <b>Berekend op basis van septembercijclaire 2021</b>                                             | <b>34.136</b> | <b>35.103</b> | <b>34.089</b> | <b>33.789</b> | <b>33.791</b> |
| <b>Vershil</b>                                                                                   |               |               |               |               |               |
| Algemene Uitkering                                                                               | 633           | 1.083         | 813           | 815           | 891           |
| Integratie uitkering Sociaal deelfonds                                                           | -4            | -4            | -7            | -9            | -12           |
| Overige integratie en decentralisatie uitkeringen                                                | 4             | 4             | 4             | 4             | 4             |
| <b>Vershil tussen meicijclaire + junibrief 2021 en septembercijclaire 2021</b>                   | <b>633</b>    | <b>1.084</b>  | <b>811</b>    | <b>810</b>    | <b>883</b>    |

## Algemene uitkering

De grootste afwijking tussen de Meicirculaire 2021 + de Junibrief 2021 en de Septembercirculaire 2021 zit in de algemene uitkering. In onderstaand overzicht zijn de mutaties in de algemene uitkering weergegeven:

| (bedragen * € 1.000)                                                             |            |              |            |            |            |
|----------------------------------------------------------------------------------|------------|--------------|------------|------------|------------|
|                                                                                  | 2021       | 2022         | 2023       | 2024       | 2025       |
| <b>Ontwikkeling uitkeringsfactor en basis</b>                                    |            |              |            |            |            |
| Accresontwikkeling                                                               | -          | 590          | 656        | 666        | 753        |
| Opschorten opschalkorting (lagere apparaatskosten)                               | -          | 272          | -          | -          | -          |
| Ontwikkeling uitkeringsbasis                                                     | 46         | 89           | 32         | 22         | 7          |
| Aanpassing BTW plafond                                                           | 218        | -            | -          | -          | -          |
| Hoeveelheidsverschillen                                                          | 152        | 128          | 143        | 143        | 146        |
| Mutaties voorgaande dienstjaren                                                  | -20        | -            | -          | -          | -          |
| <b>Ontwikkeling uitkeringsfactor en basis</b>                                    | <b>396</b> | <b>1.079</b> | <b>831</b> | <b>831</b> | <b>906</b> |
| <b>Taakmutaties</b>                                                              |            |              |            |            |            |
| Vergoeding corona-effecten (compensatie)                                         | 201        | 58           | -          | -          | -          |
| Extra Gelden Jeugdzorg                                                           |            | -9           | -9         | -9         | -9         |
| Problematiek Jeugdzorg: Restant middelen wachttijden                             | 50         |              |            |            |            |
| Diversen kleine aanpassingen                                                     | -13        | -45          | -9         | -7         | -7         |
| <b>Taakmutaties</b>                                                              | <b>237</b> | <b>4</b>     | <b>-18</b> | <b>-16</b> | <b>-16</b> |
| <b>Vershil tussen meicirculaire + junibrief 2021 en septembercirculaire 2021</b> | <b>633</b> | <b>1.083</b> | <b>813</b> | <b>815</b> | <b>891</b> |

### Ontwikkeling uitkeringsfactor en uitkeringsbasis

#### *Accresontwikkeling door aanpassing rijksuitgaven*

De uitkering van het gemeentefonds stijgt of daalt mee met de uitgaven gedaan door het rijk. Als de uitgaven van het rijk stijgen, dan stijgt ook de uitkering van het gemeentefonds. Dit heet de trap op trap af systematiek. Er is echter één uitzondering: Uitgaven aan nood- en steunmaatregelen als gevolg van corona lopen niet mee in de accresberekening.

In de meicirculaire 2020 is aangekondigd dat de accresen voor de uitkeringsjaren 2020 en 2021 worden vastgeklemd op het niveau dat toen is gepubliceerd. Een mogelijke toe- of afname van de rijksuitgaven leiden in die jaren dus niet tot wijziging van het accres. In de circulaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2022 en verder, berekend conform de huidige normeringssystematiek. Voor alle jaren vanaf 2022 is sprake van een opwaartse bijstelling van het accres. Met name in 2022 is sprake van een forse stijging.

Dit komt zowel door een hogere geraamde loon- en prijsontwikkeling in de Macro Economische Verkenning (MEV-raming) van het Centraal Planbureau als door een positieve volumeontwikkeling. Het kabinet heeft daarnaast vanaf 2022 aanvullende middelen uitgetrokken voor een aantal beleidsterreinen, waaronder voor klimaatmaatregelen. Daarnaast zijn de kosten voor het compenseren van de gedupeerden van de kinderopvangtoeslag opwaarts bijgesteld. Ook andere uitgaven zoals die in de zorg en de EU-afrachten zijn opwaarts bijgesteld. Voor al deze uitgaven geldt dat dit ramingen betreft. Op het moment dat de daadwerkelijke uitgaven lager blijken te zijn, zal dit ook leiden tot een lager accres.

#### *Opschorten opschalkorting (lagere apparaatskosten)*

Gezien de toegenomen financiële druk bij gemeenten heeft het kabinet besloten de oploop in de opschalingskorting voor gemeenten in de jaren 2020 en 2021 en 2022 incidenteel te schrappen. Dit betekent ook voor 2022 de korting wordt opgeschoven naar 2023. Dit leidt tot een verhoging van de algemene uitkering € 272.000 in 2022. De totale oplopende korting voor 2025 blijft nog steeds overeind. Hier mag het komend kabinet zich over buigen.

### *Ontwikkeling uitkeringsbasis en hoeveelheidsverschillen*

Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis praten we over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden, enzovoort. In de veronderstelling dat het te verdelen bedrag niet toeneemt als de hoeveelheid (Q) stijgt, dan zal per maatstaf het maatstafgewicht (P) evenredig moeten dalen. Dat is een ingewikkelde methode en daarom wordt gekozen voor een eenvoudiger oplossing, in casu, de daling van de uitkeringsfactor. De ontwikkeling van onze hoeveelheden wijkt af van de landelijke ontwikkeling. Voor 2021 heeft deze afwijking voor ons een positief effect van € 189.000. Voor 2022 ontstaat een positief effect van € 217.000 aflopende naar € 153.000 in 2025.

### *Aanpassing BTW plafond*

Vanaf 2015 wordt het maximaal plafond voor het BTW Compensatie Fonds (BCF) jaarlijks vastgesteld (gerelateerd aan de ontwikkeling van het accres). Als gemeenten en provincies minder BTW claimen dan dit plafond wordt de rest van het bedrag verdeeld via de algemene uitkering. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname.

Het BCF-plafond bedraagt € 3,25 miljard voor gemeenten in 2021. In de septembercirculaire wordt uitgegaan van verwachte onderschrijding € 216 miljoen. Voor onze gemeente betekent dit een voordeel van € 218.000.

### Taakmutaties

Taakmutaties zorgen voor een toevoeging of afname van de omvang van de algemene uitkering. Het grootste deel van de taakmutaties heeft te maken met het compensatiepakket coronacrisis medeoverheden. Naast de mutatie in de algemene uitkering zijn in dit kader een deel van de compensatie als decentralisatie-uitkering opgenomen. We gaan hieronder in op de effecten van het gehele compensatiepakket voor onze gemeente.

### *Extra geld jeugdzorg*

Per brief van 29 juni jl. zijn gemeenten geïnformeerd dat het kabinet voor 2022 incidenteel € 1,314 miljard extra beschikbaar stelt ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Dit bedrag komt bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen voor dat jaar. Vanuit de € 1,314 miljard is, na overleg met de VNG, besloten € 9 miljoen over te hevelen naar de begroting van het ministerie van VWS ten behoeve van de uitvoering van de hervormingsagenda in 2022. Deze € 9 miljoen wordt door VWS beschikbaar gesteld aan de VNG. Het overige deel is toegevoegd aan de algemene uitkering. Voor onze gemeente betekent dit een negatief effect van € 9.000 euro. We hebben deze structureel geraamd omdat niet duidelijk is of dit een eenmalige last is.

### *Problematiek Jeugdzorg: Restant middelen wachttijden*

In de meicirculaire 2021 zijn gemeenten geïnformeerd over de € 613 miljoen die het kabinet voor het jaar 2021 beschikbaar heeft gesteld voor acute problematiek in de jeugdzorg. Hiervan is een bedrag van € 255 miljoen beschikbaar gesteld met als oogmerk dat gemeenten hierdoor in staat worden gesteld om extra inzet en regie te kunnen voeren op het voorkomen en aanpakken van wachttijden van (regionaal) ingekochte specialistische jeugdzorg op basis van goede data, zodat kwetsbare kinderen de hulp krijgen die ze nodig hebben. In totaal € 55 miljoen van de € 255 miljoen is in de meicirculaire 2021 nog niet verwerkt in de verdeling van het algemene uitkering omdat het Rijk en de VNG een klein deel hiervan wilden inzetten voor regionale coördinatie en landelijke informatievoorziening door de VNG ten aanzien van de wachtlijsten specialistische jeugdzorg. Inmiddels hebben de VNG en het Rijk deze kosten begroot op € 3,175 miljoen waardoor bij deze circulaire het resterende deel (€ 51,825 miljoen) kan worden toegevoegd aan de algemene uitkering.

### *Vergoeding corona-effecten*

De gemeenten worden in 2021 en 2022 gecompenseerd voor een aantal effecten als gevolg van de coronacrisis. Tegen over deze compensatie zetten we voorlopig ook extra uitgaven voor hetzelfde bedrag. Bij de jaarrekening 2021 wordt u over de inzet van deze gelden verder geïnformeerd.

Wij ontvangen voor de verschillende onderdelen de volgende vergoedingen:

Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK): €147.000 in 2021

De Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten (TONK) is bedoeld voor huishoudens die door de huidige omstandigheden te maken hebben met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen, en die daardoor noodzakelijke (woon)kosten niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden. Voor de eerste drie kwartalen van 2021 is een bedrag van € 260 miljoen beschikbaar gesteld voor de TONK. De eerste tranche van € 65 miljoen is reeds bij de meicirculaire al verdeeld. De tweede en laatste tranche voor de periode tot en met 30 september bedraagt € 195 miljoen, en wordt nu verdeeld.

Buurt- en dorpshuizen en lokale cultuur: € 54.000 in 2021.

Voor de lokale cultuur en buurt- en dorpshuizen heeft het kabinet € 60 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 50 miljoen voor cultuur en € 10 miljoen voor buurt- en dorpshuizen, ter compensatie van de extra uitgaven als gevolg van de coronacrisis. Een indicatie van het te ontvangen bedrag is reeds bij de meicirculaire 2021 bekend gemaakt. Inmiddels is ook de definitieve verdeling bekend.

Re-integratie bijstandsgerechtigden: € 25.000 in 2022

Als onderdeel van het steun- en herstellepakket stelt het kabinet in 2022 extra middelen beschikbaar voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden (€ 14,740 miljoen in 2022). Gemeenten ontvangen deze extra middelen zodat zij de reguliere dienstverlening op peil kunnen houden nu de instroom in de bijstand toeneemt. Daarnaast ontvangen gemeenten in 2022 een tijdelijke impuls voor re-integratie (€ 43,438 miljoen) die gemeenten in staat stelt om de dienstverlening aan mensen die nu als gevolg van de crisis de bijstand instromen te intensiveren. Voor 2020 en 2021 zijn reeds middelen toegekend in de decembercirculaire 2020.

Extra middelen voor gemeentelijk schuldenbeleid en bijzondere bijstand: € 33.000 in 2022

Als onderdeel van het steun- en herstellepakket stelt het kabinet in 2022 extra middelen voor het gemeentelijk schuldenbeleid (€ 30 miljoen in 2022) en de bijzondere bijstand (€ 15 miljoen in 2022) beschikbaar. Gericht op het bieden van snelle hulp en ondersteuning aan mensen die vanwege de crisis te maken krijgen met (dreigende) schulden- en armoedeproblematiek. Voor 2020 en 2021 zijn reeds middelen toegekend in de decembercirculaire 2020.

## Integratie-uitkering sociaal deelfonds

|                                                                                   | (bedragen * € 1.000) |           |           |           |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----------------------|-----------|-----------|-----------|------------|
|                                                                                   | 2021                 | 2022      | 2023      | 2024      | 2025       |
| <b>Ontwikkeling integratie-uitkering Sociaal deelfonds</b>                        |                      |           |           |           |            |
| Participatie: no risk polis banenafpraak/beschut werk                             | -4                   | -4        | -7        | -9        | -12        |
| <b>Ontwikkeling integratie-uitkering Sociaal deelfonds</b>                        | <b>-4</b>            | <b>-4</b> | <b>-7</b> | <b>-9</b> | <b>-12</b> |
| <b>Verschil tussen meicirculaire + junibrief 2021 en septembercirculaire 2021</b> | <b>-4</b>            | <b>-4</b> | <b>-7</b> | <b>-9</b> | <b>-12</b> |

### *Participatie: No risk polis banenafpraak/beschut werk*

Het UWV voert structureel de no-riskpolis uit voor de gehele gemeentelijke doelgroep banenafpraak en nieuw beschut werk. Om dit te financieren zijn middelen verschoven van het gemeentefonds naar het UWV. Met de VNG is bestuurlijk afgesproken de uitgaven aan de no-riskpolis elke vijf jaar te herijken op basis van de realisaties in de voorafgaande periode. Dit jaar bleken de uitgaven van het UWV aan de no-riskpolis hoger te zijn geweest dan aanvankelijk geraamd. Dit heeft conform de overeengekomen rekenregel een extra overheveling tot gevolg van de middelen voor begeleiding (middelen voor re-integratie nieuwe doelgroep in het gemeentefonds, integratie-uitkering Participatie) naar het UWV. Het betreft voor de gemeente een extra uitname van € 4.000 in 2021, oplopend tot € 14.000 in 2026. De volgende herijking vindt plaats in 2026. Dan zal opnieuw bekeken worden hoe de uitgaven zich hebben ontwikkeld.

## Overige integratie- en decentralisatie-uitkering

Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling over de gemeenten. Het gaat om uitkeringen die een tijdelijk karakter hebben, op korte termijn overgaan naar de algemene uitkering of die voor een beperkt aantal gemeenten beschikbaar zijn.

|                                                                                   | (bedragen * € 1.000) |          |          |          |          |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----------------------|----------|----------|----------|----------|
|                                                                                   | 2021                 | 2022     | 2023     | 2024     | 2025     |
| <b>Ontwikkelingen overige integratie en decentralisatie uitkeringen</b>           |                      |          |          |          |          |
| Suppletie-uitkering integratie sociaal domein                                     | 4                    | 4        | 4        | 4        | 4        |
| <b>Ontwikkelingen overige integratie en decentralisatie uitkeringen</b>           | <b>4</b>             | <b>4</b> | <b>4</b> | <b>4</b> | <b>4</b> |
| <b>Verschil tussen meicirculaire + junibrief 2021 en septembercirculaire 2021</b> | <b>4</b>             | <b>4</b> | <b>4</b> | <b>4</b> | <b>4</b> |

### *Suppletie-uitkering integratie sociaal domein*

Alle gemeenten hebben te maken met de suppletie-uitkering Overheveling IUSD (integratie-uitkering Sociaal domein). Bij de decembercirculaire 2020 zijn de definitieve bedragen van de suppletie-uitkering voor 2019 en 2020 bekend gemaakt. De suppletie-uitkering voor 2021 is in deze circulaire na gecalculeerd en daarmee eveneens definitief geworden. Dit betekent een structureel bedrag van € 4.000 extra vanaf 2021.

## Effect op saldo begroting als gevolg van de effecten van de septembercirculaire

|                                                                 | (bedragen * € 1.000) |              |            |            |            |
|-----------------------------------------------------------------|----------------------|--------------|------------|------------|------------|
|                                                                 | 2021                 | 2022         | 2023       | 2024       | 2025       |
| <b>Aanpassingen gemeentefondsuitkering</b>                      |                      |              |            |            |            |
| Algemene uitkering                                              | 633                  | 1.083        | 813        | 815        | 891        |
| Integratie uitkering sociaal domein                             | -4                   | -5           | -7         | -9         | -12        |
| Overige integratie en decentralisatie uitkeringen               | 4                    | 4            | 4          | 4          | 4          |
| <b>Aanpassingen gemeentefondsuitkering</b>                      | <b>633</b>           | <b>1.083</b> | <b>811</b> | <b>810</b> | <b>883</b> |
| <b>Aanpassingen uitgaven als gevolg van septembercirculaire</b> |                      |              |            |            |            |
| Toezicht en handhaving gastouderschap                           |                      | -5           | -5         | -5         | -5         |
| Rijksvaccinatieprogramma HPV mannen                             |                      | -3           | -3         | -3         | -3         |
| Aanpak problematiek jeugdzorg: restant middelen wachttijden     | -50                  |              |            |            |            |
| <b>Corona steunpakketten</b>                                    |                      |              |            |            |            |
| Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke kosten (TONK)            | -147                 |              |            |            |            |
| Buurt- en dorpshuizen & lokale cultuur                          | -54                  |              |            |            |            |
| Aanvullend pakket re-integratie bijstandsgerechtigden           |                      | -25          |            |            |            |
| Gemeentelijk schuldenbeleid                                     |                      | -22          |            |            |            |
| Bijzondere bijstand                                             |                      | -11          |            |            |            |
| <b>Aanpassingen uitgaven als gevolg van septembercirculaire</b> | <b>-251</b>          | <b>-66</b>   | <b>-8</b>  | <b>-8</b>  | <b>-8</b>  |
| <b>Effect op begroot-rekeningsaldo</b>                          | <b>382</b>           | <b>1.017</b> | <b>803</b> | <b>802</b> | <b>875</b> |